

Sevgili Nihat agbi, sevgili Nabi,

Yarın avukatlar gelecek. Dün İnci Nabi'den haber getirmişti, program ve tüzük ve diğer bilgilerin yarın için elime ulaşacağını söylemişti. Merakla onları bekliyorum.

Nihayet yasal olarak kurulduk. Türkiye'de artık bir komünist partisi var, yasal olarak kurulmuş. İnanılır gibi değil. "Sevinç" sözcüğü bunun bende yarattığı duyguları ifade etmekte ne kadar yetersiz kalıyor! Ama yarattığı büyük sevincin ve gururun yanında başka duyguları da beraberinde getiriyor, burukluk, bir boşluk, yemeğin muhteşem görünümüne tam da denk düşmeyen tadı gibi...

Kurucular kurulunun güven göstererek beni yönetme seçmesi ^{onur} verici, siz ikinize ve diğer kurucu yoldaşlara ayrı ayrı teşekkür ederim. Bu konuda söylemek istediklerim var, ama bunları belgeleri ve diğer bilgileri aldıktan sonraya bırakıyorum. Bu mektubumla, sizin tahliyenizden kuruluş başvurusuna kadarki bir aylık dönemi nasıl değerlendirdiğimi, yapılması gerekenler konusundaki düşünce ve önerilerimi iletmek istiyorum.

İkinizin de beni yanlış anlamayacak kadar yakından tanıdığınıza olan güvenimle ve size karşı duyduğum sorumluluk ve saygı gereği düşüncelerimi hiçbir sınır koymadan, oldukları gibi yansıtmaya çalışacağım.

Bir-iki küçük ayrıntı dışında olayı bir aydır yalnızca basından izleyebildim, hiçbir özel bilgiye sahip değilim. Düşüncelerimi bu eksik bilgilenmeye dayandırıyor oluşum bir eksiklik mi? Sanmıyorum. Tersine, özel bilgilere sahip olsaydım --ele aldığım konu açısından-- asıl eksiklik o olurdu. Çünkü, şu bir aylık sürede TBKP'nin önce parti kamuoyu önünde, sonra da genel kamuoyunda çizdiği profili, ortaya koyduğu politikayı ele almak istiyorum zaten. O nedenle, bu ~~xxx~~ düşüncelerimin özel bilgilerle gölgelenmiyor oluşu bir avantaj sayılmalı.

Daha önce avukatlar aracılığıyla, sözlü olarak iletmeye çalışmıştım: Tahliyenizi hemen izleyen günlerde kamuoyunda çizilen profil bende --beklentilerime yanıt vermemesi bakımından-- doyumsuzluk, daha doğrusu, düş kırıklığı yarattı:

-- Bu tahliye hiçbir şeyi halâetmemiştir. Cezaevleri düşünce

suçlularıyla doludur. 141-142. maddelerden ötürü hergün insanlar tutuklanıyor, mahkumiyetler veriliyor. Cezaevleri^{nde} bu maddelerden hüküm giymiş TBKP üyeleri^{vardır.} Madde^{lerdir.} Tahliyemizle bu sorunun gündemden düşürülmesine izin vermeyeceğiz, mücadelemiz sürüyor, vb.

Bu ya da buna benzer bir mesaj verilemedi. Belki bu sözler söylenmiştir, bilmiyorum. Ama duyulmadığına göre söylenmiş de olmuyor, kamuoyunda profil duyulan sözlerle çiziliyor. Böyle bir profil yerine, elde ettiği başarıdan haklı bir gurur duyan, bunun coşkusunu yaşayan, ama bununla yetinen bir "mutlu-son" profili çizildi. Oysa sorun henüz Bakanlar Kurulu'nun gündemindeydi, bütün güçle asılmak, ölüm orucunun yarattığı parti gücünü ve kamuoyunu derhal bu kanala akıtmaya çalışmak gerekiyordu. Hükümetin konuyu unutturmaya çalışacağı sizin tahliyenizden sonraki ilk bakanlar kurulu toplantısında anlaşılıyordu. Belki gene sonuca ulaşılamayabilirdi, ama artının kuruluşu --tıpkı tahliyenizde olduğu gibi-- radikal bir mücadele çizgisine oturtulabilir; yalnızca kendi özgürlüğü için değil, herkesin özgürlüğü için mücadele eden bir parti profili çizilebilir; en önemlisi, partide yaratılmış olan o coşkunun, o yaratıcı mücadele ruhunun sönmesi, yerini endişelere barakması, parti kuruculuğunda yönetimin yaptıklarını kulağını gene dedikodulara dikmiş bir vaziyette izlemekle yetinen seyirci haline gelmesi önlenbilirdi.

Erdal'dan 9 Mayıs günü yazılmış, elime ertesi gün geçen bir mektup aldım. Bu mektubunda, "Şimdi en çok ihtiyacımız olan şey, kamuoyuna nasıl bir profil ve iddia ile çıkacağımızdır" diyor ve öneriler istiyordu. Sizin elinize en erken 15 Mayıs'ta ulaşacağını bildiğim bir mektupla, hemen o gün zaten yapılıyor olması gereken işler konusunda ahkam kesici önerilerde bulunmayı, doğrusu kendi payıma komik buldum, yanıt veremedim. Ama o mektubunda şunu da söylüyordu: "Şu andaki korkum ve endişem yükselen beklentiye yanıt verememe, bu nedenle bir düş kırıklığına yol açma tehlikesidir. ... Tek ümidim parti çevresindeki insanların sayısının hızla artmış olmasıdır. Bu insanlara somut iş vermek, onları işlevli kılmak, politik faaliyete katmak ve paylaşmak gerek."

Bu satırları endişeyle okumuştum. "Bu insanlara somut iş vermek"... Böyle bir şey yapılamaz ki. O kadar insana kim ne iş verecek? Hem iş vermeye ne gerek var? Yapılacak tek şey, mücadelenin durulmasına izin vermemektir, böyle bir profil çizilebilir.

Ahmet KARDAM
Taraflardan bağışlanmıştır

TÜSTAV

Yapılacak şey, yaratmak için yıllardır uğraştığımız bu demokratik hareketi TBKP'nin kuruluş başvurusuna hapsetmemekti, 141-142 olduğu yerde ve --diğerlerini bir yana bırakalım-- partimizin bir MK üyesi ve sayıları 100'e yaklaşan üyeleri bu maddelerden ötürü cezaevlerinde duruyorlardı! O ziyaretler, vb. gecikse de olabilirdi. Kaldı ki, ölüm orucunuzun sırasında yaratılmış olan potansiyel ve gerçekleştirilen düzenlemeher (basın merkezi, vb.) bir kez bu yeni kanala akıtılabilseydi, bu sizin ziyaretlerine ve parti kuruluş başvurusu çalışmalarınızı yürütmenize de engel olmazdı. Gene, kaldı ki, parti başvurusu --böyle bir mücadelenin sürdürüldüğü koşullarda-- bir-iki hafta gecikse birşey eksilmezdi herhalde, tersine kazanım daha da büyük olurdu.

İşte Çanakkale'dekilerin açlık grevi bu ortamda, 16 Mayıs'ta başladı. Plansız, zamansız, koşulları hazırlanmamış, dışarıyla bağlantısı kurulmamış, hedefi tarif edilmemiş bir eylemdi. Tamam! Ama öyle olmak zorundaydı çünkü bir tekinin ürünüydü, bir planın değil. Bu insanlar belki iyi politikacı değillerdi, ama haklıydılar. Büyük bir içtenlikle söylüyorum, eğer parti üyesi olmasaydım bu greve derhal o gün, duyarduymaz, bir an düşünmeden katılırdım. Kimbilir, onlar başlatmasa belki ben başlatırdım.

Sizlerin bu grevi zamansız, vb. bulacağınızı tahmin etmekle birlikte, derhal sahip çıkacağınızı, bu konuda partiyi harekete geçireceğinizi, bu yolda demeçler vereceğinizi ve bize de haber gönderip katılma yönünde teşvik edeceğinizi sandım. Hatta aramızda konuştuk, hemen greve katılalım mı yoksa haber bekleyelim mi, diye. Fakat bunlar olmadı. Oysa, bu grev partiyi tekrar mücadele çizgisine oturtmak için büyük bir fırsattı, bunu kaçırmayacağınızı sanıyordum. İnci ile 22 Mayıs'ta görüşebildik. Bizden getirdiği tek şey, grevi zamansız, vb. bulduğunuz, soğuk karşıladığınız oldu. Kerhen, mecburën destek verilmeye çalışılacaktı, ~~atlas~~ o sıra parti kuruluşu hazırlıkları vardı, herkes çok meşguldü, vb. Doğrusu ya, hayretler içinde kaldım; bu sözler siz ölüm orucuna giderken siz ikiniz için ~~söylenenlerin~~ ^{söylenenlerin} hemen hemen aynasıydı. Greve giden ^{bu} insanların tek suçu, ya da siz ikinizden farkı, bizim parti yönetimini daha önce haberdar etmemiş oluşlarıydı! Dışımızda gelişen ~~bir~~ haklı bir mücadeleye bakış açımız bu oluyordu. Bu bana çok acı geldi. Açlık grevine gitmemiz konusunda bizi zorla an siz değil, sizi bu konuda karar almaya zorlayan biz olduk ve greve ancak 25 Mayıs günü katılabilirdik. Siz ve parti yönetimi ise grevleri destekleyen açıklamanızı ancak

Ahmet KARDAM
TARAFINDAN BAĞIŞANMIŞTIR
TÜSTAV

28 Mayıs günü yaptınız ve partinin dayanışma eylemlerini o hafta başlatacağını söylediniz. Ama artık çok geçti, "mecburen" verilen bu desteğin partiyi harekete geçirmesi olanaksızdı ve geçiremedi. Harekete geçmek ne kelime, partinin genel sekreter yardımcısının, bir MK üyesinin ve gene eski bir yöneticisinin de grevde olduğundan haberi bile olmadı, olanlar da umursamadı. Ve biz üçümüz 9. günümüzde, utanç ve eziklik içinde grevimize son vermek zorunda kaldık. Çok değil üç hafta önce Türkiye'nin altını üstüne getirmiş olan TBKP sanki yer yarılmış içine girmişti.

141-142'den aralarında partimizin üyelerinin de bulunduğu bunca insan cezaevlerinde tutuklu ve hükümlüken, bu maddelerden yeni yeni insanlar tutuklanırken, yani maddeler işletilmeye devam ederken, bilgisayarlar, daktilolar, kitaplar 141-142'ye ilişkin suç aletleri olarak televizyondan arkası kameraya dönük "gizli örgüt" üyeleriyle birlikte teşhir edilirken, 1. Şube'de polis 141. maddeden yakaladıklarına "TBKP olsa hemen salıveriyoruz, ama siz başkasınız" deyip işkence yaparken -- durum buyken, biz parti başvurumuzu bu maddelere karşı süren bir mücadelenin parçası haline getiremedik, bu başvurumuzla Çanakkale'deki açlık grevini birbirine eklemleyemedik.

Bu eksikliğimizin bir çok bakımdan önemi olduğunu düşünüyorum. Ama en önemlisi, parti örgütlerinin ve üyelerinin politik eğitimi açısından taşıdığı önem. ~~Parti örgütleri ve üyeleri bir mücadelede~~
~~ve kendi mücadelesi olarak adlandırılmaya yönlendirilmeler~~

x x x

Kanımcı koşullar, sizin tahliye olmanızla birlikte ve tahliye oluş biçiminizle değişmiştir. Devlet ve hükümet kendisini hem dünyadaki hem de Türkiye'deki değişen koşullara uyarlamaya çalışıyor. Ama politikasının özünü değiştirdiğini sanmıyorum. 2,5 yıl içeride tutulduunuz. Ankara'da bunun nedenleri üzerinde birlikte de konuşmuş-tuk. Bu işin bu kadar uzaması, belirli hedefler güden bir politika-nın ürünüydü. Bu politikanın doğrudan TBKP'yi de hedef alan, onu zayıflatmayı amaçlayan bir yönü de vardı. Sizin ölüm orucunuz bu politikanın sizi içeride tutma biçimini iflas ettirdi. Ama aynı po-litika yeni çizgiler kazanarak sürüyor.

TBKP'nin yasal başvurusunu yapmasını engelleyemediler. TBKP'nin kamuoyundaki prestijini ve ~~ne~~ gücünü önüne koyduğu bu hedefe ulaşmasını engelleyerek kırma taktiğini daha fazla sürdürmediler. Ama siz tutukluyseniz önerdikleri pazarlığı, "bedel ödetme" politika-sını bırakmış degiller. Bir yandan TBKP yasal olarak varken, öte

Ahmet KARDAM
Taraftından bağışlanmıştır
TUSTAV

yanda 141-142 işletilecek. Bizim özgürlüğümüz ile genel olarak düşünce özgürlüğü arasına sınır çekilmeye çalışılacak. Bu sınır çizgisi kendisini bir yanda TBKP öte yanda Marksizm-Leninizm ve Kürt sorunu arasındaki çizgi biçiminde ifade edecek. Programın son halini görmedim, ama Marksizm-Leninizm konusunda onlar açısından istenen yerine gelmiş oluyor doğal olarak, Kürt sorunu konusunda da geri adım atmaya zorlanacağız. TBKP-uslu çocuk, ötekiler-zararlı çocuk imajı çizilmeye çalışılacak, bizim profilimizin de öyle oluşmasına gayret edecekler. Bizim demokrasinin süs çiçeği olmaya razı olmuş bir parti görünümünü almamıza, bizi bu kez bu şekilde zavıflatmaya, prestijimizi böyle yok etmeye çalışacaklar.

Biz ne yapacağız? Hem 141-142. maddeler hem TBKP... Buna razı olacak mıyız? Proletarya diktatörlüğü diyenler ve Kürt sorununu tartışanlar cezaevlerine konulurken biz, madem bize dokunmuyorlar, o halde komünist partisi üzerindeki yasak kalkmıştır, TBKP amacına ulaşmıştır, diyecek miyiz? Kendi özgürlüğümüzle başkalarının özgürlüğü arasına çizgi çekilmesine izin verecek miyiz? Etrafımıza icazet duvarı örülmesine göz yumacak mıyız? Bu sorulara verilecek yanıtlar kanımca önemli. Çünkü sizin tahliyenize kadar 141-142'nin kalkmasıyla komünist partisinin üzerindeki yasağın kalkması hemen hemen aynı ~~anlam~~ anlamına geliyordu. Şimdi yeni bir durum var: Devlet ve hükümet "hem TBKP hem 141-142" formülü üzerine oynuyor. Dünyadaki ve Türkiye'deki yeni koşullara, köklü bir değişiklik yapmak zorunda kalmadan, böyle uyum sağlamaya çalışıyor. Bu planını gerçekleştirip gerçekleştiremeyeceği tümüyle bize bağlı.

Benim önerim, parti yönetiminin bu konuyu bu çıplaklığı ile derhal gündemine alması ve karara bağlamasıdır. Kongre süreci bu sorulara verilen net yanıtlarla başlamalıdır. ~~Herhangi bir kararın alınması için de bu karar geçiş.~~

İkincisi, ANAP hükümeti karşısındaki tutumumuz ve "ulusal mutabakat"tan ne anladığımızın açıklığa kavuşturulması, karara bağlanması. Ulusal mutabakat, mevcut siyasi partiler arasında su ya da bu sorun etrafında bir konsensüs arayışı mıdır, yoksa ~~herhangi bir~~ sorunların çözüm yolu konusunda kolektif (ulusal) bir irade yaratma-hegemonya sorunu mudur? ANAP hükümetine karşı nasıl bir politika izleyeceğiz? Bu parti demokratikleşme sürecinin bir unsuru mudur, yoksa onun önündeki ~~gök~~ engellerden biri mi? Parti yönetimi bu soruları da ~~ANAP~~ gündemine alıp tartışmalı, karara bağlamalıdır.

Ahmet KARDAM
Taraflardan başlanmıştır
TÜSTAV

Parti yönetiminin bu konularda karar üretmesi, politika sap-
tanması başlayacak olan kongre sürecinin içe kapanmasını da önle-
yecektir. Buna şiddetle ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum.

Ve partinin bu konularda sapıtacağı politika, tutumu en kısa
zamanda kamuoyuna açıklanmalıdır. Onlar bizim adımıza bizim profi-
limizi çizmeden ve biz sonradan --savunma konularından-- onların
çizdiği bu profili değiştirme telaşına düşmeden, kendi profilimizi
kendimiz çizmeliyiz -- ama yalnız sözlerle, yazılı kararlarla
değil, eylemimizle de! (*)

x x x

Sevgili Nihat ağbi, sevgili Nabi,

Büyük bir başarı elde ettik. Hem Türkiye'nin demokrasi mücade-
lesi tarihinde hem de komünist hareketin tarihinde yeni bir sayfa-
dır bu. Ama ne kadar başarılı olduğumuzdan söz etmekle bir yere
varamayız, değil mi? Bütün dikkatimizi eksikliklerimiz üzerinde
yoğunlaştırmalıyız -- özellikle şimdi, çünkü bu eksiklikleri kang-
ren olmadan giderme olanaklarına artık nihayet sahip olduğumuzu
düşünüyorum. Bu mektubumu böyle bir düşünceyle kaleme aldım. Dilimi
biraz hırçın buluyorsanız, bunu da eksikliklerin düzeltilebileceği-
ne olan inancıma ama bu konuda sıkıştıran zamana, ve bir de --sizin
çok iyi ~~tanıdığınız~~ bildiğiniz--"içerideki insan psikolojisine"
verin. Yargılarımda ve değerlendirmelerimde yanılıyor olabileceği-
mi elbet biliyorum, ama öyle de olsa, gene de bir bakış açısidir,
belki bir işe yarar.

Eğer siz öylesini daha uygun buluyorsanız, bu mektubu tüm
parti yönetimine yazılmış olarak da kabul edebilirsiniz.

Bütün yoldaşlara selam ve sevgilerimi iletin lütfen.

Sizi çok özlüyorum.

Sevgiyle, saygıyla, hasretle...

Ahmet Kardam

(*) Ve bu parti başkanının hâlindeki
resmî karar açıklanmadan olmalı-
dır, açıklandıktan sonra değil. Fazla
zamanımız yok.

Ahmet KARDAM
Tarafından başlanmıştır
TÜSTAV